

ПРО ГРОМАДСЬКЕ ОБГОВОРЕННЯ ПРОЄКТУ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ

«Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань А «Освіта»

1. Найменування закладу вищої освіти, який проводив обговорення:
Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

2. Зміст проєкту освітньої програми, винесеної на обговорення:

Проєкт освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань А «Освіта».

Освітня кваліфікація: Учитель-магістр; спеціальність А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.01 Середня освіта (Українська мова і література).

Професійна кваліфікація: вчитель української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури закладу загальної середньої освіти.

Громадське обговорення проводилося у формі електронних консультацій на вебсайті Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка, а також у формі прямих (очних) консультацій.

Проєкт програми було розміщено 24 березня 2025 року на вебсайті ЦДУ ім. В. Винниченка

https://cusu.edu.ua/images/files-2025/hromad_obgovorennia/25-26n.r/mag/%D0%9E%D0%9F%D0%9F_%D0%9C%D0%B0%D0%B3%D0%A1%D0%9E_%D0%A3%D0%BA%D1%80.%D0%90%D0%BD%D0%B3%D0%BB._2025-2026_%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%94%D0%BA%D1%82.pdf

Зауваження та пропозиції до проєкту програми приймалися до 03 травня 2025 року на електронну адресу:

Тетяна Нестеренко / tetiananesterenko1207@gmail.com

3. Інформація про осіб, які взяли участь в обговоренні:

В обговорення взяли участь:

Блауцяк Нінель Володимирівна, учитель вищої категорії, вчитель-методист, вчитель української мови і літератури КЗ «Ліцей «Науковий» Міської ради міста Кропивницького».

Вікторіна Олена Миколаївна, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри теорії і методики середньої освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського».

Война Галина Георгіївна, кандидат наук з державного управління, директорка КЗ Ліцей імені Тараса Шевченка Кропивницької міської ради.

Дубінка Микола Миколайович, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та спеціальної освіти ЦДУ ім. В. Винниченка.

Клочек Григорій Дмитрович, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики ЦДУ ім. В. Винниченка.

Крижанівська Ольга Іванівна, кандидат філологічних наук, доцент, учитель вищої категорії, доцент кафедри української мови ЦДУ ім. В. Винниченка, вчитель української мови КЗ «Ліцей «Науковий» Міської ради міста Кропивницького».

Литовченко Ольга Володимирівна, учитель вищої категорії, учитель української мови і літератури Петрівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області.

Мітько Наталія Павлівна, учитель вищої категорії, старший вчитель, учитель української мови та літератури Петрівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області.

Прибора Роман Іванович, кандидат педагогічних наук, учитель вищої категорії, вчитель англійської мови Центральнуукраїнського наукового ліцею-інтернату.

Соколова Віра Володимирівна, заслужений вчитель України, вчитель української мови і літератури КЗ «Ліцей "НОВА УКРАЇНЬКА ШКОЛА" Кропивницької міської ради».

Суржик Марія Едуардівна, студентка IV курсу ОПП Середня освіта (Українська мова і література та Мова і література (англійська)) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти ЦДУ ім. В. Винниченка.

Черкас Павло Сергійович, вчитель української мови і літератури, англійської мови Ліцею Кам'янецької селищної ради (Кіровоградська область, Кропивницький район, смт Кам'янець).

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Центральнуукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка за результатами обговорення:

Під час громадського обговорення такі учасники як В. І. Соколова та Г. Г. Война відзначили, що в оновленій ОПП враховані основні зауваження, які вони зробили під час минулорічного обговорення. Більшість учасників відзначили, що поєднання кваліфікацій «Вчитель української мови і літератури», «Вчитель англійської мови та зарубіжної літератури» є доцільним. Інтегративність програми «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» означає не лише можливість викладати один із чотирьох важливих шкільних предметів (українську мову, українську літературу, англійську мову, зарубіжну літературу), але й передбачає глибоке розуміння цих предметних спеціальностей, готує вчителя, який може реалізувати

навчальні програми інтегрованих мовно-літературних курсів (українська мова, українська та зарубіжні літератури) для закладів загальної середньої освіти НУШ. Водночас було зроблено кілька зауважень, частина з них уміщена в письмових відгуках-рецензіях (додаються), інші надійшли на електронну пошту відповідальної за обговорення особи, а також були озвучені під час прямих (очних) консультацій.

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення:

Пропозиції, що надійшли до проєкту акта: 9 пропозиції, з них враховано – 6 пропозиції. Зауваження переважно стосуються переліку компонентів ОПП та кількості кредитів, відведених на їхнє вивчення. Інформація про врахування пропозицій та зауважень уміщена в Порівняльній таблиці громадського обговорення проєкту освітньо-професійної програми «Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань А «Освіта».

ПОРІВНЯЛЬНА ТАБЛИЦЯ

громадського обговорення проєкту освітньо-професійної програми

«Середня освіта (Українська мова і література та Англійська мова і зарубіжна література)»

другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю А4 Середня освіта, предметна спеціальність А4.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» галузі знань А «Освіта»

Редакція проєкту програми	Пропозиції до проєкту програми	Автор	Інформація про врахування пропозицій та зауважень
2.1. Перелік компонент ОП ОК ЗП-04. Теорія і практика мовного впливу (3 кредити, залік)	Маючи чималий досвід роботи в школі, глибоко переконана, що професіоналізм учителя-словесника передусім визначає його вміння володіти «живим» словом, тобто бути риторичною особистістю (на цій компетентності, до речі, наголошував В. Сухомлинський, стверджуючи, що «слово основна зброя вчителя»). Наявність в ОПД дисципліни «Теорія і практика мовного впливу» (ОК ЗП-04), безумовно, є актуальною і звучить дуже сучасно. Водночас було б доречно	Мітько Наталія Павлівна , учитель вищої категорії, старший вчитель, учитель української мови та літератури Петрівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області	Враховано Гарант ОПД пропонує погодитися з цією пропозицією і замінити назву навчальної дисципліни «Теорія і практика мовного впливу» на ОК ЗП-04. «Комунікативні стратегії в освіті» (3 кредити, залік) , що увиразнить її зміст, освітню сутність та важливу роль у формуванні навичок суб'єкт- суб'єктної взаємодії та мовнокомунікативних компетентностей майбутніх учителів.

	спрямувати її в русло спеціальності та увиразнити зміст.		
2.1. Перелік компонент ОП ОК ПП-06. Теорія літератури в закладах загальної середньої освіти (3 кредити, залік)	Виділити на вивчення дисципліни 5 кредитів; підсумковий контроль – екзамен. Підстава: теорія літератури завжди була і є головним предметом для літературної освіти в усіх відомих мені світових освітніх системах. Традиційно вивченням цієї дисципліни завершувалось здобування літературної освіти. Тому якщо залишити все так як є, отримаємо серйозне зауваження під час акредитації.	Клочек Григорій Дмитрович , доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української філології та журналістики ЦДУ ім. В. Винниченка Черкас Павло Сергійович , вчитель української мови і літератури, англійської мови Ліцею Кам'янецької селищної ради (Кіровоградська область, Кропивницький район, смт Кам'янець)	Враховано (частково) Гарант ОПП пропонує частково погодитися з цією пропозицією і замінити форму підсумкового контролю на екзамен . Що ж до кількості кредитів, то з огляду на те, що в переліку освітніх компонентів ОПП є дисципліна «Практика аналізу художнього твору», яка конкретизує основні положення теорії літератури, спрямовуючи їх у практичну площину безпосереднього тлумачення тексту, що підтверджує діалектичний зв'язок між теорією й практикою в межах літературознавчої діяльності, то залишаємо за собою право відвести на вивчення ОК ПП-06 Теорія літератури в закладах загальної середньої освіти – 3 кредити. Форма підсумкового контролю – екзамен.
2.1. Перелік компонент ОП ОК ПП-05 Сучасні освітні технології у викладанні української	Осучаснення, на нашу думку, потребує також назва ОК ПП-05 Сучасні освітні технології у викладанні української	Мітько Наталія Павлівна , учитель вищої категорії, старший вчитель, учитель української мови та	Враховано Гарант ОПП пропонує погодитися з цією пропозицією і замінити назву навчальної дисципліни на

мови та літератури в ЗЗСО	мови та літератури в ЗЗСО. Доречно замінити термін «викладання» на «навчання» – «Сучасні освітні технології у навчанні української мови та літератури в ЗЗСО».	літератури Петрівського ліцею Петрівської селищної ради Олександрійського району Кіровоградської області	ОК ПП-05 Сучасні освітні технології у навчанні української мови та літератури в ЗЗСО. Удосконалена назва відображає сучасні тенденції в освіті, де процес навчання – це організована, двостороння діяльність, спрямована на максимальне засвоєння й усвідомлення навчального матеріалу та подальшого застосування отриманих знань, умінь і навичок на практиці.
2.1. Перелік компонент ОП ОК ПП-11 Теорія і практика аналізу художнього твору ОК ПП-12 Сучасні освітні технології навчання зарубіжної літератури в ЗЗСО	Пропонуємо інтегрувати дисципліни «Теорія і практика аналізу художнього твору» та «Сучасні освітні технології навчання зарубіжної літератури в ЗЗСО» у єдиний курс «Зарубіжна література в ЗЗСО: аналіз твору, сучасні технології навчання»	Прибора Роман Іванович, кандидат педагогічних наук, учитель вищої категорії, вчитель англійської мови Центральноукраїнського наукового ліцею-інтернату	Враховано Гарант ОПП пропонує погодитися з цією пропозицією і замінити назву навчальної дисципліни на ОК ПП-12 Зарубіжна література в ЗЗСО: аналіз твору, сучасні технології навчання (4,5 кредити, екзамен). Дисципліна формуватиме у здобувачів здатність здійснювати цілісний аналіз зарубіжного літературного твору з урахуванням історико-культурного контексту, жанрово-стильових особливостей і авторської поетики, а також проєктувати й упроваджувати сучасні освітні технології для формування в учнів читацької компетентності, критичного мислення та творчої інтерпретації художнього тексту.

2.1. Перелік компонент ОП ОК ПП-09 Англійська мова: теорія і практика	Зміст і завдання ОК ПП-09 Англійська мова: теорія і практика вирашніше відобразить назва «Комунікативний курс англійської мови».	Прибора Роман Іванович, кандидат педагогічних наук, учитель вищої категорії, вчитель англійської мови Центральноукраїнського наукового ліцею-інтернату	Враховано Гарант ОПП пропонує погодитися з цією пропозицією і замінити назву навчальної дисципліни на ОК ПП-09 Комунікативний курс англійської мови. Ця практико-орієнтована дисципліна розвиває у здобувачів такі фахові компетентності: ФК 15. Здатність застосовувати сучасні лінгвістичні підходи до вивчення англійської мови; розвивати іншомовну комунікативну компетентність та автономію у вивченні іноземної мови; інтегрувати здобуті знання в практику освітньої діяльності. ФК 16. Здатність вільно володіти англійською мовою, спілкуватися іноземною мовою у професійному колі, виявляючи толерантність і повагу до культурної різноманітності.
2.1. Перелік компонент ОП	Досить значний потенціал могла б мати дисципліна «Міжкультурна комунікація», яку варто внести переліку освітніх компонентів.	Прибора Роман Іванович, кандидат педагогічних наук, учитель вищої категорії, вчитель англійської мови Центральноукраїнського наукового ліцею-інтернату	Враховано Гарант ОПП пропонує погодитися з цією пропозицією і увести до переліку компонент ОП дисципліну ОК ПП-11 Міжкультурна комунікація, яка забезпечить визначену професійним стандартом «Вчитель закладу загальної середньої освіти» компетентність Б2.3.

			<i>Здатність усвідомлювати й поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, а також сприятиме формуванню комунікативних навичок взаємодіяти, ураховуючи культурні й особистісні відмінності співрозмовників, принципи недискримінації та поваги до відмінностей, а також дотримуватися етики спілкування.</i>
ФК 11. Здатність формувати в учнів літературознавчу компетентність, розвивати критичне мислення, естетичний смак, забезпечувати інтегрований підхід до вивчення літературних явищ.	Формулювання ФК 11. містить здатність формувати в учнів літературознавчу компетентність включно з розвитком критичного мислення. Рекомендуємо чіткіше деталізувати методи реалізації цього аспекту в програмних результатах (ПРН), оскільки це ключова компетентність в умовах сучасної освіти.	Вікторіна Олена Миколаївна , канд. Філол. наук, ст. викладач кафедри теорії і методики середньої освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	Не враховано Група розробників вважає, що в програмних результатах навчання відображено можливість реалізації зазначеної компетентності, зокрема це: ПРН 06. Вільно оперувати спеціальною літературознавчою термінологією, інтегрувати поглиблені знання теорії літератури в практику навчання української та зарубіжної літератур у ЗЗСО. ПРН 07. Уміти визначати проблематику сучасного літературознавства, дохідливо доносити її до здобувачів освіти; аналізувати художній текст як окреме естетичне ціле; оцінювати творчість сучасних українських письменників на

			тлі розвитку вітчизняної та в контексті європейської літератури. ПРН 11. Критично осмислювати ключові проблеми рецепції художнього твору; розвивати в здобувачів освіти навички компаративного аналізу, літературних текстів, формувати їхню читацьку компетентність, естетичний смак і здатність до діалогу культур.
ПРН 21. Забезпечувати створення та функціонування інклюзивного освітнього середовища в ЗЗСО.	У програмі немає освітнього компонента, який би забезпечував розвиток навичок роботи з учнями з особливими освітніми потребами. Оскільки ПРН 21 передбачає уміння забезпечувати створення та функціонування інклюзивного освітнього середовища в ЗЗСО, то доцільно в програму увести окремий курс чи модуль, присвячений створенню інклюзивного середовища в ЗЗСО.	Вікторіна Олена Миколаївна, кандидат філол. наук, ст. викладач кафедри теорії і методики середньої освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського» Суржик Марія Едуардівна, студентка IV курсу ОПП Середня освіта (Українська мова і література та Мова і література (англійська)) першого (бакалаврського) рівня	Гарант освітньої програми погоджується із зауваженням, але водночас констатує, що обсяг кредитів ОПП (90 кредитів) не дає змоги увести освітній компонент, який би автономно забезпечував формування компетентностей, що корелюють із ПРН 21. Однак інші складники програми Теорія і практика професійного самовизначення (ОК ЗП-02), Сучасні освітні технології в навчанні (ОК ПП-05, ОК ПП-10, ОК ПП-12), Виробничі практики в ЗЗСО (ОК ПП-14, ОК ПП-15) дають змогу поряд з іншими компетентностями сформувати у здобувачів здатність створювати інклюзивне освітнє середовище в ЗЗСО та ефективно працювати з особами з особливими освітніми потребами.

		вищої освіти ЦДУ ім. В. Винниченка	
Фахові (спеціальні компетентності) ФК 10. Здатність добирати й використовувати інноваційні та ефективні методики й технології навчання української мови і літератури в ЗЗСО, використовувати їх інтегративний потенціал. ФК 17. Здатність забезпечувати навчання здобувачів освіти англійської мови із застосуванням інноваційних освітніх технологій, сучасних методичних здобутків; забезпечувати особистісно орієнтоване навчання. ФК 19. Здатність ефективно застосовувати інноваційні методи, цифрові ресурси,	З метою оптимізації переліку фахових компетентностей рекомендуємо об'єднати ФК 10, ФК 17, ФК 19 в одну, оскільки їхні формулювання базуються на здатності добирати й використовувати інноваційні та ефективні методики й технології навчання в ЗЗСО предметів, які передбачені основною і додатковою спеціальністю (української мови і літератури, англійської мови та зарубіжної літератури відповідно) і корелюються з ПРН 12, що передбачає інтеграцію знань технологій навчання української мови і літератури та зарубіжної	Вікторіна Олена Миколаївна, кандидат філол. наук, ст. викладач кафедри теорії і методики середньої освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомлинського»	Не враховано Група розробників вважає, що хоч кожна із зазначених компетентностей базується на здатності застосовувати сучасні освітні технології в навчання, проте їхня реалізація забезпечується трьома різними ОК: ОК ПП-05 Сучасні освітні технології в навчанні української мови та літератури в ЗЗСО, ОК ПП-10 Сучасні освітні технології в навчанні англійської мови в ЗЗСО, ОК ПП-12 Сучасні освітні технології в навчанні зарубіжної літератури в ЗЗСО, кожна з яких має свою мету та особливі завдання. З огляду на зазначене вище не бачимо необхідності об'єднувати компетентності в одну. Окремішність формулювань не впливає на інтегративні можливості цих курсів.

інтерактивні форми навчання в процесі навчання зарубіжної літератури в ЗЗСО.	літератури для розв'язання складних завдань у широких або мультидисциплінарних контекстах та для реалізації програм інтегрованих мовно-літературних курсів для ЗЗСО.		
--	--	--	--

Результати обговорення ОПП розглянуто на засідання кафедри української філології та журналістики 05.05.2025 р. (протокол № 11).